

Valtakunnallinen
vihreä siirtymä

Vihreän siirtymän valtakunnallisen teemakokonaisuuden koordinaatiohanke

Valtakunnallinen vihreän siirtymän EAKR-rahoitus

Toinen hakukierros 8.5-2.10.2024

KiSUn kiertotalouskahvit 30.5.24

Valtakunnallinen vihreän siirtymän koordinaatiohanke

- Toteuttajat
 - ❖ Luonnonvarakeskus Luke (koordinaattori)
 - ❖ Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK
 - ❖ Oulun ammattikorkeakoulu Oamk
- Toteutusaika 1.1.2023-31.12.2026

Valtakunnallinen vihreän siirtymän koordinaatiohanke

- **Vahvistamme** vihreän siirtymän valtakunnallisten teemojen toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta
- **Tuemme** teemojen toimeenpanoa toteuttavia hankkeita fasilitoimalla hankkeiden ja teemojen välistä yhteistyötä

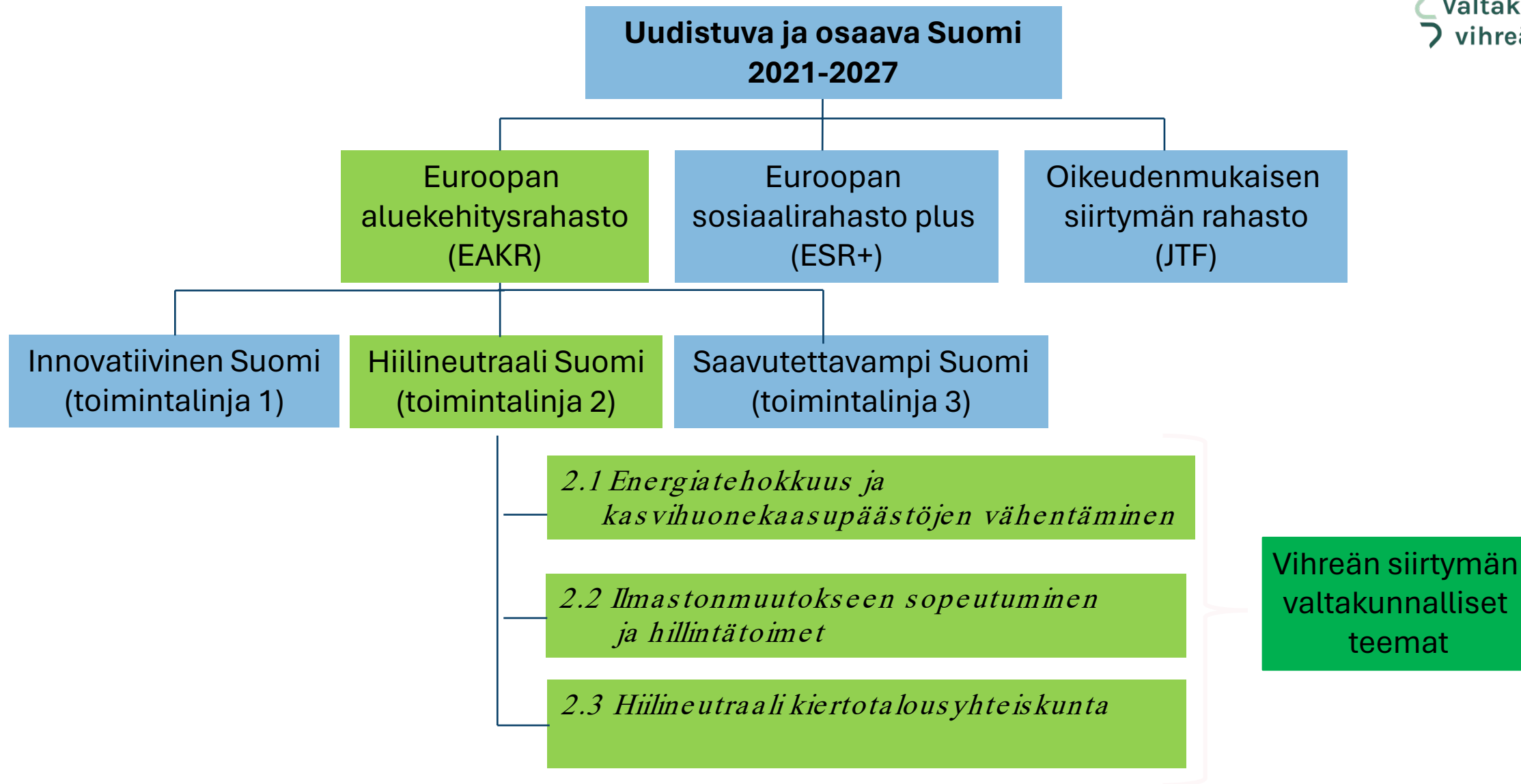
Valtakunnallinen vihreän siirtymän koordinaatiohanke

- **Tuemme** valtakunnallisten teemojen yhteensovittamista muiden kansallisten ja kansainvälisten rahoitusohjelmien, strategioiden ja aloitteiden kanssa
- **Keräämme** ja **levitämme** hyviä käytäntöjä

Vihreän siirtymän valtakunnalliset teemat
Toinen hakukierros 8.5-2.10-2024

Hiilineutraali Suomi –toimintalinjan valtakunnalliset teemat

Teema	Määräraha, milj. euroa (EU+valtio)	Välittävä toimielin
Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	11,5	Pohjois-Pohjanmaan ELY
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet	4	Pohjois-Pohjanmaan ELY
Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta	11,5	Hämeen ELY

- Ympäristöministeriön vastuulla on kolme vihreää siirtymää vauhdittavaa valtakunnallista teemaa, jotka perustuvat EAKR-ohjelmaan.
- Tavoitteena on yhteensovittaa valtakunnallinen ja alueellinen toiminta kokonaisuudeksi. Valtakunnallisen toiminnan tavoitteena on tuottaa laajasti hyödynnettäviä, skaalautuvia ratkaisuja ja demonstraatiotyyppisiä kokeiluhankkeita.
- Tärkeimpiä kohderyhmiä/hakijoita ovat kunnat ja kuntayhtymät, tutkimuslaitokset, korkeakoulut, kehitysyritykset, järjestöt, yritykset ja yhdistykset sekä säätiöt

Toinen hakukierros

- Hakujen sisältöjä ohjaavat [Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027](#) – ohjelma sekä Vihreän siirtymän valtakunnallisten osateemojen kuvaukset [Vihreän siirtymän teemakokonaisuus](#)
- Haut ovat auki **toimintalinjan 2 Hiilineutraali Suomi erityistavoitteissa:**
 - [Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen](#) (8.5. - 2.10.2024, rahoittajana Pohjois-Pohjanmaan ELY – lisätiedot verna.pirainen@ely-keskus.fi)
 - [Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta](#) (8.5. - 2.10.2024, rahoittajana Hämeen ELY – lisätiedot johanna.jalonen@ely-keskus.fi)

Haun myöntövaltuus

- ET 2.1 Energiatehokkuus 6,0 M€
- ET 2.3 Kiertotalous 2,76 M€
- Tukiprosentti:
 - kehittämishankkeissa enintään 80 %
kohtuullisten ja välttämättömien
investointien osalta
 - investointihankkeissa enintään 70 %
- Hankkeen **kesto**
Maksimissaan 3 vuotta
- Haettava hanke voi olla yhden toteuttajan
hanke tai ryhmähanke (suositus enintään 5-6
toteuttajaa)

Mitä hankkeiden valtakunnallisuus tarkoittaa?

- Valtakunnallisella toiminnalla haetaan **kehittämisi-, pilotti- ja demonstraatiohankkeita**, joissa tunnistetaan **kokeilukulttuuri** ja uusien **toimintamallien** esiin tuominen.
- Valtakunnalliset hankkeet **vastaavat useamman suuralueen** (ES, LS, IS, PS) **tarpeisiin** ja tähtäävät laajimmillaan valtakunnalliseen hyödynnettävyyteen.
- Tuloksena syntyy **laajasti** joko suoraan **hyödynnettäviä** ja/tai sovellettavia ja skaalautuvia **vihreän siirtymän ratkaisuja**.

Mitä hankkeiden valtakunnallisuus tarkoittaa?

- **Toimenpiteitä toteutetaan** useamman **suuralueen** ja maakunnan alueella ja **tyypillisesti** ne ovat useampien toimijoiden **yhteis- eli ryhmähankkeita**. Hankkeilla vahvistetaan yhteistyötä ja osaamisen hyödyntämistä eri sektoreiden (yritykset, kunnat, tutkimustahot, julkinen ja kolmassektori jne.) välillä kannustamalla yhteiskehittämiseen.
- Jo hankkeen suunnitteluvaiheessa tulee huomioida yhteiskehittäminen sekä kohderyhmät.
- Hakijoita kannustetaan tuottamaan **laajaa lisäarvoa sekä jatkohankkeita**, joita voidaan viedä eteenpäin alueellisella rahoituksella tai muiden kansallisten tai kansainvälisten rahoitusväylien kautta.

Hakupainotukset

Energiatehokkuus
ja
kasvihuonekaasu-
päästöjen
vähentäminen

Haku on auki
erityistavoitteissa
2.1 ja 2.3.

Erityistavoitteen
2.2.
Ilmastonmuutok-
seen sopeutuminen
ja hillintä haku on
auki seuraavan
kerran keväällä -25.

Hiilineutraali
Kiertotalous-
yhteiskunta

ET 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

- **Keskeisiä strategioita ja ohjelmia ovat muun muassa:**

- Suomen pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategia 2020–2050
- Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (KAISU)
- Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiasstrategia

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset

ET 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

1). Energia- ja materiaalitehokkaat elinkaariratkaisut rakentamisessa, ml. korjausrakentaminen, sisäilman laatu, rakennusten ilmastokestävyys muuttuvissa olosuhteissa sekä vähähiilisyyden edistäminen olemassa olevaa rakennuskantaa ja muuntojoustavuutta hyödyntämällä

Esimerkiksi

- Rakennuskannan elinkaaren pidentäminen kehittämällä hyviä käytäntöjä parantamalla erityisesti energiatehokkuutta, huomioiden käyttötarkoitusten muuntelu ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat olosuhteiden muutokset
- Muiden kuin puupohjaisten hiilineutraalien materiaalien kehittäminen rakentamisessa ja energiatehokkaiden luonnonmukaisten ja paikallisten materiaalien käyttö
- Elinkaariominaisuudet energiatehokkaassa uudisrakentamisessa (esim. muunneltavuus, monikäyttöisyys, siirrettävyys)

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset

ET 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

2) Kehitetään energiatehokasta puurakentamista, rakentamisen kestävyyttä ja pitkään hiiltä sitovia tuotteita ja tuotantotapoja

Esimerkiksi

- Vähähiilisten rakennusmateriaalien käytön ja materiaali-innovaatioiden edistäminen
- Edistetään puurakenteisten kerrostalojen suunnittelu- ja toteutusmallien ja/-konseptien kehittämistä ja niistä tiedon levittämistä
- Uudelleenkäytettävien modulaaristen puurakenne-elementtien kehittäminen

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset

ET 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

3). Kehitetään työvälineitä ja datan hyödyntämisen ratkaisuja hiilijalanjäljen, päästövähennysten ja erilaisten toimenpiteiden seurantaan ja arviointiin yrityksissä ja kunnissa sekä edistetään kestäviä julkisia hankintoja ml. ilmastokriteerit

Esimerkiksi

- Laajasti käyttöön otettavat ratkaisut yritysten kestävyysraportointistandardien (CSRD/ESRS) ympäristövaikutusten arvioinnissa tarvittavien datojen kokoamiseksi ja vaikutusarvioiden menetelmien jalkauttaminen.
- Hiili- ja luontoarvomarkkinoiden kehittäminen ja jalkautus, kuten ratkaisut laajalti sovellettaviksi markkinaperusteisiksi malleiksi hiilensidonnain ja luontoarvojen tuottamiseen osana yritysten ja kuntien vihreää siirtymää, palveluita sekä vähähiilistä taloutta.
- Paikallis- ja aluetason ilmastotavoitteiden ja päästövähennystoimenpiteiden edistymisen seurantaan soveliaiden työkalujen (kuten päästötietopalvelu, ilmastovahti, vihreä budjetointi) kehittäminen, räätälöinti, skaalaus ja levittäminen.

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset

ET 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

4). Uusiutuvan energian käyttöönotto, fossiilisesta energiasta luopuminen, energian säästö, hukkalämmön hyödyntäminen, omaenergiatuotanto

Esimerkiksi

- Energiavarastointiratkaisujen kehittäminen mukaan lukien rakennukset (esimerkiksi lämpöakut, lämpöpumput, sähkövarastointi).
- Teollisten ja kaupallisten yksiköiden hukkalämpöjen hyötykäytön edistäminen.

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset

ET 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

5). Edistetään ja tuetaan energiatehokkuutta ja siihen kytkeytyvää uusiutuvaa energiaa koskevaa yhteistyötä, yrityssektorin, kuntien, tutkimustahojen ja kolmannen sektorin kanssa, ml. energiayhteisöjen toteutusmallit ja menetelmät uusiutuvan energian yhteensovittamiseksi muuhun alueidenkäyttöön

Esimerkiksi

- Selvitykset ja kartoitukset, joiden avulla edistetään uusiutuvien energiaratkaisujen sijoittumista rakennettuun ympäristöön kaikki reunaehdot huomioiden. Tällaisia voivat olla esimerkiksi kartoitukset määrittää soveltuvia paikkoja aurinkoenergialle rakennetussa ympäristössä sekä toteuttaa aurinkoenergiaa rakennetussa ympäristössä erilaisin rakentein, muiden uusiutuvien energialähteiden sijoittamiseen liittyvät selvitykset sekä tarkastelut, joissa haetaan eri arvojen yhteensovittamista rakennetussa ympäristössä.
- Taloyhtiöiden, asuinalueiden ja muiden yhteisöjen yhteistyö- ja neuvontamallit uusiutuvan energian tuotannossa, energiatehokkuuden parantamisessa ja ilmastopäästöjen vähentämisessä osana valtakunnallisten ilmastotavoitteiden saavuttamista.
- Kylä- ja kaupunkikeskustojen omaenergiatuotannon kehittäminen.

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset

ET 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

6). Digitaaliset ja älyratkaisut sekä rakennusautomaatio edellä kuvatuissa energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian hyödyntämisen toimenpiteissä, esimerkiksi rakennusten kyvykkyyden kehittäminen kysyntäjoustoon osallistumiseksi reservi- ja säätösähkömarkkinoilla

Esimerkiksi

- Älykkäät korttelit, korttelitasoiset energiayhteisöt ja -ratkaisut ja olemassa olevien mallien levittäminen ja pilotointi.
- Rakennusten älyratkaisuvalmiuksien kehittäminen, digitaaliset ratkaisut ja automaatio- ja ohjausjärjestelmät.
- Älykäs energia- ja sähköverkko, kysyntä- ja kulutusjousto älykkään taloautomaation avulla

Vihreän siirtymän valtakunnallisten teemojen hankehaku

ET 2.3 Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta

- **Keskeisiä strategioita, ohjelmia ja raportteja ovat muun muassa:**
 - [Kiertotalouden strateginen ohjelma](#)
 - [Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 Kierrätyksestä kiertotalouteen](#)
 - [Kansallinen julkisten hankintojen strategia](#)
 - [Suomen kansantalouden materiaalivirrat ja niiden vaikutukset : Toteutunut kehitys ja kiertotalouden skenaariot vuodelle 2035 \(valtioneuvosto.fi\)](#)

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset

ET 2.3 Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta

1. Toteutetaan kokeiluja, joilla tuetaan tuote palveluna -konseptien, jakamisen ja yhteiskäytön sekä korjaamisen, uudelleenkäytön ja uudelleenvalmistuksen ratkaisuja ja toimintamalleja, jotka ovat monistettavissa eri alueille ja maakuntiin

Esimerkiksi

- Rakennusosien ja -tuotteiden sekä infran uudelleenkäyttö, esimerkiksi liittyen säästävään purkamiseen, välivarastointiin, välittäjätoimintaan ja kelpoisuuden osoittamiseen.
- Kuluttajien kiertotalouspalvelujen vahvistaminen muun muassa korjaamisen, jakamisen ja uudelleenkäytön palvelujen edistämisellä.
- Tuote palveluna -mallit, esimerkiksi uudelleenkäytettävät astiat take away -myynnissä ja tapahtumissa, tekstiilit, teollisuuslaitteet.
- Toiminta- ja yhteistyömallit koneiden, laitteiden ja osien uudelleenvalmistuksen ja tehdaskunnostusten edistämiseksi.

ET 2.3 Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta

2. Kehitetään älykästä materiaalien ja tiedon hallintaa, jolla ensisijaisesti vältetään jätteen syntymistä, valmistellaan uudelleenkäyttöä sekä kierrätetään materiaaleja ja sivuvirtoja (jätelain etusijajärjestys). Lisätään resurssitehokkuutta, vähennetään luonnonvarojen käyttöä ja kehitetään uudenlaisia toimintamalleja, arvoketjuja ja tiedonhallintaa esimerkiksi materiaalien, tuotantokapasiteetin ja sivuvirtojen jakamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Esimerkiksi

- Innovaatiot, jotka ohjaavat neitseellisten luonnonvarojen pienempään ja tuottavampaan käyttöön, esimerkiksi tuotantoprosesseissa.
- Neitseellisiä luonnonvaroja korvaavien kierrätysmateriaalien saatavuuden ja käytön edistäminen esimerkiksi maarakentamisen tai kaivannaisteollisuuden sivuvirroista.
- Tiedonhallinnan menettelytavat, yhteistyömallit julkisen ja yksityisen sektorin välillä ja hyvien käytäntöjen levittäminen rakentamisen maamassojen sekä muiden rakennusmateriaalien alueellisen kierron edistämiseksi.
- Teollisuuden ja yhdyskuntien sivuvirtojen kierrätys korkean lisäarvon tuotteisiin (esim. betoni- ja kivituuotteisiin, kemikaaleiksi ja ravinteiksi).
- Tekstiilien uudelleenkäytön, muodistamisen ja uudelleenvalmistuksen mallit sekä kierrätystekstiilikuidut ja muu tekstiilijätteen hyödyntäminen.

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset

ET 2.3 Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta

3. Tuetaan innovatiivisten ja vähähiilisten kiertotalousratkaisujen hankintamallien ja yhteistyön kehittämistä julkisissa hankinnoissa, erityisesti käyttöönotto ja soveltaminen.

Esimerkiksi

- Hankintakriteerien kehittäminen tukemaan vähähiilisiä kiertotalousratkaisuja sekä luonnonvarojen kestävämpää käyttöä, mukaan lukien kemikaalien vähentäminen.
- Kuntien ja hyvinvointialueiden hankintojen kehittäminen jätelain etusijajärjestyksen mukaisiksi suosimaan ratkaisuja, jotka edistävät myös jätteen synnyn vähentämistä, uudelleenkäyttöä ja palvelullistumista.
- Julkisten hankintojen rakentamisen kiertotalouden mallit, esimerkiksi purkukartoitus ja kierrätysmateriaalien hyödyntämisen suunnitelma ja pilotointi.

Sparraustilaisuus hankehakijoille Teamsissa 12.6 klo 9-11

Lähetä ennakkokysymyksesi ja ilmoita halukkuudestasi hakea kumppania hankehakuun ilmoittautumisen yhteydessä

Mukana rahoittavien ELY-keskusten asiantuntijat

Ilmoittaudu mukaan [tästä](#)

Tervetuloa!

Kiitos mielenkiinnostasi!

Koordinaatiohankkeen yhteystiedot

Olli Voutilainen, Luke

oli.voutilainen@luke.fi

Harri Määttä, Oamk

harri.maatta@oamk.fi

Milla Anttila, HAMK

milla.anttila@hamk.fi

www.valtakunnallinenvihreasiirtyma.fi

[X-tili @VS_koordinaatio](https://twitter.com/VS_koordinaatio)

**Euroopan unionin
osarahoittama**